

โธ... อีสาน*

โธแสนสงสารอีสาน แผ่นดินแดงตาล
ประดาศด้วยเพลิงเผาไหม้
ทั่วที่ราบสูงล้วนสุขุมนุ้ยเพื่องลำเค็ญคูดม
ก็คือนรฤทธานุภาพาน
ลำบากยากไร้เหลือประมาณ ทุกข์ทันทนทาน
ทุเรศทุรังอีหลี
จักคะเนนับวันเดือนปี ทรมานมามี
กำหนดจะนับเยี่ยไฉน
ด้วยรับรู้เวลาอันไร พ่อปู่ทวดไป
ก่อนทวดของทวดทรมาน
แผ่นดินแห้งแดงแล้งตา ระดาศหินผา
แลผักบิสดพันหิน
มีลำธารไหลรินริน พ่อจ๊กกอบกิน
กระเดือกก็คดโคลนคาย
ในนากล้าระดาศประปราย ฟ้าหอบหิวระหาย
แลข้าวก็แข็งเกร็งเกรียม
บมิพอคอควายเล็มเลียม โธอีสานเสียม
สยบระย้อยลแสยง

หัวโตตาลึกโรยแรง ลำตัวแตกระแหง
แลหิวแลหอบโหยหวล
ไฉ่ว่าเข่าคร่ำครึครางคร่ำครวญ แสนลั่นเหลือประมวล
บมีสมัยสุขบาน
ไฉ่ว่าเฮาเหล่าลูกอีศาน ไซ่ทวยสาธาณ
อันทอต่อาลัยรอดตาย
ความทุกข์ทวยเราเหลือหลาย ประชาหญิงชาย
มาช่วยก็ขึ้นชมคุณ
ไฉ่ว่าพ่อผู้เื้อ้อุดหนุน กลับถูกทารุณ
ประทุษแลทำจำจอง
แต่นี้ใครใครปอง ปรานีเนื่องนอง
บอจอำนาจด้วยกลัว
เขากี่สาปอีศานเสียตัว ไฉ่ว่าเฮาอย่าหวั
มาเห็นฉิบหายห้วยเชือน
จักว่าเฮาเบ็งบแบนเบือน ทั่วอีศานเสทือน
แลไศบเศร้าสรวใจ
ทรมาทารกรรมร่ำไป ลูกอีศานไส
จะซุดบเซ็ดอีศาน
หลายโพดเพ็งจักประจาน ไผสิบเบ็งหาญ
ว่าเฮาบแม่นหมุหมา
สองมือเฮาคือหินผา เจ้าสิเบ็งเสียสา
แลเฮาจะให้เห็นดี

โธ่ว่าคือความสามัคคี แสนล้นเรามี
มหรานุภาพฟังแสดง
คือว่าลำโพงไหลลงแรง ไครขวางทางแหง
ทะลุทะลักฤทธาน
ท่วมล้นท้นลงฤทธาน ล้างสิ้นอีสาน
กำซาบที่ราบสูงเสียม
ชุ่มชื้นรื้นถิ่นใดเทียม สิ้นชอมกรอมเกรียม
ก็กลายอุดมสมบูรณ์
เพื่อว่ามีเอหาเองเกื้อกุล บมิเสื่อมเสียศูนย์
ก็สมมโนบมินาน
ยิ่งพายุยิ่งพัดพาน ราบสูงอีสาน
ยิ่งยืนทะมึนบมิหยอน

(* ภาพยกลอนเรื่องนี้คุณสุจิรา คุปตารักษ์ อ้างอิงว่ามาจาก
ต้นฉบับลายมือเขียน โดยที่ไม่ได้ระบุวันเดือนปีและการ
ตีพิมพ์ แต่ในต้นร่างของคุณวิมล พลจันทร์ ระบุว่าตีพิมพ์
ใน ปิยมิตรวันจันทร์ ปี 2502 -สนพ. อ่าน)